

Ikeruwang Surat i Pablo dut menge' taw't KORINTO

Kepurisan et itueng Surat neng 2 Korinto

Dut tegnaan et itueng surat, siminambag i Pablo pasal et susa' et pikiran et menge' mengengandel dut lungsud et Korinto na tinaksir dye ya sabab kaya netuman ya kenyeng tinange' na surungan ye kedye. Ginentian i Pablo paru ye sabab et menungang rasa ye. Neperayu' ya eset Korinto supaya diki ye mendyaring metiksa' beke' medaak (1:23). Gaay ye gasi mebiri' ba' ibuten dye menge' tahag ye pasal et pengmaapan beke' pengtimuruan menge' taaw negkesala' (2:5-11).

Iperendem i Pablo menge' taw't Korinto na Empu' begey-begey banar beke' gaay Ye dye mendyaring begey-begey gasi dut pegbegey et tetebang dut menge' taw't Empu' eset lungsud et Jerusalem sampay dut probinsiya et Judea (8:1-9:15).

Si Pablo sembatung mengsuku' et Empu' eset Bagung Pinegsulutan Ye (3:1-17). Mebentel banar si Pablo eset keradya neng ipesulut taaw eset Empu', misan ating keradya pebaya' et kansang na keliyutan kenye (4:1-6:13; 10:1-12:10).

Ketulduan et itueng Surat

Peselamat i Pablo dut Ating Empu' et Ginsa't Pemulilang *1:1-11*

Keradya et Bibilinan dut menge' Taw't Empu' *1:12-2:17*

Dundunen Sabab et Pegmerga' i Jesus Kristo *3:1-7:16*

Menge' Begey dut menge' Kemiskinan dut Judea *8:1-9:15*

Pinegtenggung i Pablo pasal et Kenyeng Nesukuan *10:1-13:10*

Menge' Penimpusan na' Penglaang beke' Pemangling *13:11-13*

Ating Pemangling i Pablo

1 ¹Mawa' ki Pablo, neng bibilinan^a i Jesus Kristo sabab eset pinili' et Empu', beke' mawa' ki Timoteo neng tipused tyu, dut pegtimung-timungan et menge' mengengandel et Empu' na dut lungsud et Korinto, beke' dut ginsa't menge' mengengandel na dut sengkelingkepa't probinsiya et Akaya. ²Mesentin teyen dimyu ating redyiki' beke' kesenangan neng mawa' dut Empu' na kityung Ama', beke' dut Begerar neng si Jesus Kristo.

Peselamat i Pablo dut Ating Empu' et Ginsa't Pemulilang

³Deyewen tyu ating Empu' beke' Ama' et kityung Begerar neng si Jesus Kristo, ating meingesinen na' Ama' beke' Empu' neng pegmewanan et ginsan na' pemulilang. ⁴Pegbulilangen ye kami dut damen menge' kesusaan supaya sabab et itueng pemulilang neng neterima kay, kami tu' kebulilang gasi dut enu-enu ne negmesusa et menge' kesusaan. ⁵Ba' enukwan kekansang neng pegsandal itueng mekelebaran kami sabab eset pekisembatu dut ki Kristo, megdemikian peglebi-lebi gasi ating pemulilang damen pebiya' dut ki Kristo. ⁶Ba' atin pegmesusa kay, sabab lang pesi et dimyung ikebulilang beke' ikebawi'. Ba' gasi kami mekebulilang, megdemikian gasi dimyu, kemyu mebulilang beke' begeyan et basag supaya megpitukan myu ne metetasan ating menge' keliyutan neng samat damen neng pegsandalan gasi. ⁷Angkansa mepagen dameng pegarap sabab lang dut dimyu, sabab ba' enungkwan kemyu gasi kebagi' kay dut pegsesandal, nesewran kay kebagi' kew gasi dut damen neng kebulilangan teyeg et Empu'.

⁸Menge' tipused, ipegtuturan kay dimyu pasal kesusaan neng nelebaran kay dut probinsiya et Asia. Mebegat banar dameng nelebaran, kwan kay lang tu' diki ne ikebiyag kay. ⁹Eblan kay lang tu' diminateng ne ukuman et patey kay. Segwa neinabu atin supaya diki mengarap kay dut dameng diri, selyu ga dut Empu' neng memiyag peuli' et menge' patey. ¹⁰Kami binawi' ye nekeuna ti' dut kepeteyan, beke' daran pegbewinen, beke' megarap na daran-daran pegbewinen. ¹¹Pegbewinen et Empu' eset tabang gasi et dimyung penelang alang-alang kami, supaya mekansang megpeselamat dut kenye sabab et penguinaga ye dut damen na atin sepantun tubag eset penelang et kineldaman.

Negberuba Paru i Pablo

¹²Itue ating ipinegbebantug kay, pinepesebenaran et penedseled kay na banar beke' kaya pebe'balu', beke' meempu' dameng adyat dut

---

^a 1:1 *bibilinan* - dut bebresan et Griego, "apostol".

ginsan, lebi ne dut dimyu. Itue e sabab et redyiki' et Empu', beke' diki sebaban dut kependeyan et mekelugta'. ¹³Angkansa kaya ibang retian eset surat kay dut dimyu, selyu ga dut menge' sinurat duntin in. Inarap ku na meretian myu aku et menunga, ¹⁴aku neng ingga pe mekekilala myu banar tiban. Temed gaay ku kemyu mekekilala supaya kami ipegbebantug myu pegdateng eset Begerar neng si Jesus dut Eldew Ye, samat ba' enungkwan neng ipinegbebantug kay dimyu esentin.

¹⁵Sabab eset pegandel ku na' itue, pinaru ku na mesentin mena, supaya keduwa ku ibgey dimyu keksanan eset duwang pengluruk. ¹⁶Pinegpeperuen ku na pebiya' esentin pegsurung ku dut probinsiya et Masedonia. Pegpeuli' ku, pebiya' ku gasi supaya metebangan myu aku pegsurung ku dut probinsiya et Judea. ¹⁷Tiban, sabab eset kwantin pegpe'peruen ku, merali' mesugid myu na aku peburu' pe' etawa pesurut pe'. Keblan myu lang lengku pepinda-pinda paru ku samat pegbuwaten et menge' taw't mekelugta', na tiban sugiren ye, "E'", pegdatek leyd "Diki" ne gasi? ¹⁸Ba' enungkwan ating Empu' mebentel, megdemikian gasi ating beres ku dut dimyu, ating "E'" tiban atin dumarana na "E'". ¹⁹Sabab ating Yegang et Empu', si Jesus Kristo neng ipinegtutuldu' kay eset dimyu, telu kay et de Silbano beke' Timoteo, atin diki "E'" tiban indyari pegketbes "Diki" ne gasi. Ya in daran-peraran in "E'" neng "E'". ²⁰Sabab Ya ketumanan et ginsan neng tinange' et Empu'. Sabab dut kenye mekesambung tyu et "Amen" dut kebentugan et Empu'. ²¹Ating Empu', atin negpepangger damen sampay ne dut dimyu sabab lang dut pekikisembatu ki Kristo, beke' Ya nega gasi nemili' damen. ²²Minerkaan Ye kami sampay linugut Ye Kenyeng Nakem dut menge' pusu' kay, tenda' et keberbenaran banar na tumanan Ye Kenyeng menge' tinange'.

²³Saksi' ku ating Empu', pegsesewren Ye sunu' et daken neng pusu'. Diki mena nesentin ku dut Korinto sabab kemyu pesi mekepikir ku sampay gaay ku ne ingesian kew. ²⁴Diki sabab et ingin kay na menginuna dut dimyung pegandel, sabab mepangger kew ne sentin. Gay kay lang na tumabang supaya megmendyaring meksan kew pasal dimyung pemimiyag mengengandel i Kristo.

2 ¹Nepikiran ku na diki mena mesentin, supaya diki kew mebgeyan et bagung kerupukan. ²Sabab ba' mebgeyan ku kemyu et kerupukan, sinu nega mengimuyuk daken? Diki be kemyu nega neng nebuwatan ku et kerupukan? ³Angkansa sumurat ku mena dut dimyu. Supaya pegsentin ku diki ne kerupukan mebgey myu daken, erapun kemyu ne teyen keksanan daken. Sabab nengandel ku ating keksanan ku megsepantun keksanan myu nega gasi. ⁴Pusu' ku kela' kerupukan beke' pegrendem pagka' nesuratan ku ne kemyu, beke' diki isek-isek na' luha neng tuminuru' dut menge' mata ku sasat pegsusurat atin. Sinuratan ku kemyu diki supaya begeyan et kerupukan ba' diki supaya iperasa dut dimyu ba' enungkwan dekla' et daken neng pegmerga'.

Maapen ating menge' Negkesala'

⁵Diki ne, eset kemyu atin binggeyan ye et kerupukan, etawa dut sinu-sinu dimyu. Bersen ku itue lang sabab mendi' ku meglebi dut beres ku. ⁶Temed sereng ne ating pengdusa neng binwat et kineldamen dimyu. ⁷Tiban maapa' myu ne ya, beke' imuyuken supaya diki lumahyun raat et seled ye supaya medaag ye ne beke' mendinan ye pengandel ye. ⁸Angkansa engaten ku na iperasa myu na ya merga' nega set dimyu. ⁹Sembatu nega pesalan manu angka negsurat ku dimyu nekeuna ti', apang mesulayan ku ikew sampay mesewran ku ba' pegendelen myu et menunga ginsan neng itinuldu' ku dut dimyu. ¹⁰Ba' sinu ating minaap myu, atin minaap ku ne gasi. Atin gasing minaap ku, ba' maya nega, atin minaap ku alang-alang dut dimyu dut elepan i Kristo, ¹¹supaya diki tyu meekalan i Seytan. Diki tyu awam et sebarang gay yeng meinabu.

Diki Meketanam si Pablo dut Lungsud et Troas

¹²Ganang diminuntin ku dut lungsud et Troas supaya megtuldu' et Menungang Abar pasal ki Kristo, binggeyan aku et Begerar et menungang timpu na mebuat atin. ¹³Segwa' diki meketanam ku, sabab kaya ku mebiyanan et bibila' ku neng si Tito. Angkansa aku nemuhun, indyari neglembus ku dut probinsiya et Masedonia.

Nengindaag Sabab dut ki Kristo

¹⁴Temed selamat dut Empu' sabab daran pepebaya' ye kityu dut kepengindaag i Kristo sabab eset kityung pekikisembatu dut Kenye. Beke' sabab eset kityu, pinelkep et Empu' ating mebenglu na' ebu-ebu, ating pegkekilala ki Kristo misan embe-embe. ¹⁵Kityu samat mebenglu na' perina' neng tinutung i Kristo apang dut ki Empu'. Beke' itue e mekesengrut et menge' pegpupuwasen beke' ating menge' nepepeeriwara' in. ¹⁶Dut menge' nepeeriwara', itue e sembatung mekepatay na' megseribuwa. Temed dut sebarang nemekebawi', itue e maya sukup neng keseg na ibegey biyag na kaya seskeran dut langit. Kaya sinu keteup dut mengabar itueng ketulduan. ¹⁷Segwa' kami tu', bilang mengsusuku' et Empu', beke' mengengeradya i Kristo. Keberbenaran banar beres et Empu' na dameng pegtutuldu' eset pemiri' Ye. Diki kay pegsiringen dut iba na pepeelen ating beres et Empu' apang mengisi' et pirak.

Menge' Mengengeradya et Bagung Pinegsulitan eset Empu'

3 ¹Dut pikiran myu, pegbentugen kay be gasi dameng diri? Kami be samat iba na keilangan nega maya keterangan megpesebanar mawa' dut dimyu pasal damen? Etawa kami be na keilangan nega maya keterangan megpesebanar teyeg dut dimyu apang peabar et Menungang

Abar dut menge' iba? Diki ne! Kilala kew ne kami. ²Kemyu ne pesi damen neng pesebanar, nekesurat dut pusu' kay supaya mekilala beke' mebatsa' et ginsan. ³Kemyu ating metlang na' surat i Kristo, ating surat na' ipinebibit dut damen. Itue e nesurat diki lang dut pinta, segwa' dut Nakem et Empu' na' biyag, beke' diki dut menge' biyak neng batu, imbes dut pusu' et menge' taaw.

⁴Mekepegberes kay eset kwantin sabab et dameng pegandel dut Empu' pebiya' dut ki Kristo. ⁵Ba' dut dameng diri lang, kurang ne gees kay na mebibit keredyanen itue e. Temed ating gees kay lugut lang et Empu'. ⁶Linugut Ye na kami megmendyaring mengengeradya dut Bagung Pinegsulutan, atin Pinegsulutan na diki mepesebaban dut Keseraan neng nekesurat, imbes eset Nakem et Empu'. Sabab mebgey et ating Keseraan neng sinurat kepeteyan, segwa' ating Nakem mekebgey et biyag kaya seskeran.

Kebentugan et Bagung Pinegsulutan et Empu'

⁷Pagka' ibinggey ne ating lelaging keselusayan et pegkeradya na pebiya' dut menge' sara' neng nekesurat dut biyak neng batu, kebaya' ne ating kelingkata't Empu', angka pesi usa-usa diki ne metengtengan et menge' Israelita rupa i Moises sabab et keseruan et atin, misan ne pesi ating keseruan mekepapas nega. Ba' ating keselusayan pepunsabab dut Keseraan neng nekesurat na mebgey et kepeteyan beke' maya pebebaya' kelingkatan, ⁸enungkwan ne merali' kebentugan et ating pegsuku' kuyun dut Nakem! ⁹Ba' maya kelingkatan ating pegsuku' na mekebgey eset ukuman neng kepeteyan, lebi neng melingkat ating pegsuku' na pegtignaen taaw dut Empu'. ¹⁰Sabab et atue e, mesugid tyu na ating dalan na' lingkak kaya ne, sabab nesembian ne et lebing melingkat. ¹¹Ba' maya kelingkatan neng mekepapas, lebi neng melingkat ating dumarang peranan.

¹²Sabab eset pegarap tyu et atin in, mebasag kityung seled apang mengabar et Menungang Abar. ¹³Diki tyu mesiringan si Moises, na negtetugmun et rupa ye supaya diki mebiri' et menge' Israelita itueng pegkepapas et ating keseruan. ¹⁴Temed mektul ulu et menge' Israelita, angkansa sumampay tiban duminaran ating tegmun dut rupa beke' pikiren dye, lebi ne ba' betsaen ating tagna' neng Kesuratan binggey et Empu' ki Moises. Beke' meugad mene ating tegmun in ba' ating sembatung taaw mekisembatu ki Kristo. ¹⁵Sumampay tiban, maya nega tegmun kedyeng pikiran mapet betsaen dye ating buuk i Moises. ¹⁶Temed pegkeandel et taaw dut Begerar, mekeugad ating tegmun. ¹⁷Tiban ne pesi, ating Begerar neng pegsegbuten atue Nakem et Begerar, beke' ba' embe ating Nakem et Begerar, duntin gasi ating kesemunseyaan. ¹⁸Beke' tiban, sabab et neugad ne ating tegmun dut rupa tyu, kityu ginsan

mengengandel samat telang et keseruan et Begerar. Beke' ating seru mawa' dut Begerar, na Ya pesi ating Nakem na mekepebagu et kityung dagbes, supaya megmendyaring lebing melingkat, seked mepantun samat Kenyeng dagbes.

Kementirian na dut Susunan neng mawa' et Rusu'

4 ¹Angkansa, sabab eset ingasi' et Empu', pinili' ye kami pasal eset keradya na' itue e, angkansa kaya merurupuk damen neng seled. ²Tinelikuran kay ating menge' bubuwaten na' keleweew beke' bubuwaten dut keteguan. Diki kami pengdupang beke' diki kami pegtebiren beres et Empu'. Gam lang in, kebuneyagan ipegtutuldu' kay ating keberbenaran beke' itue e pegsesewren et Empu'. Angkansa, megtetanam kami na kami ukumen et misan sinu dut pemiri' et Empu'. ³Ba' maya nega tegmun ating Menungang Abar neng pegtuturanen kay, itue e meketegmunan lang dut sebarang megkebinasa dut Narka'. ⁴Diki dye pengandel sabab kedyeng pikiran binleg i Seytan neng empu' et dunya' na' itue e. Dye binleg supaya diki dye mebiri' telang et Menungang Abar pasal dut kebutuhan i Kristo na sepantun Ya ating dagbes banar et Empu' dut langit.^b ⁵Si Jesus Kristo na kityung Begerar atin ne damen neng pegtutuldu' beke' diki damen neng diri. Kami tu dereakan myu alang-alang ki Jesus. ⁶Sabab ating Empu' negsugid, “Mawa' dut kelingban ating silu' tumlang.” Asal Ya gasi negbegey telang dut damen neng pikiran supaya mekilala ating kebutuhan et Empu' neng nebunayag dut rupa i Kristo.

⁷Segwa' kami neng linugutan et kementirian et Menungang Abar na' itue e, samat menge' mebaba lang neng susunan kuren lang, ingin bersen kityung melumek na bilug, supaya ipekilala ating diki mekira-kira na' dewasa, atin dut Empu' lang, beke' diki damen. ⁸Peggigipiten kay dut pesembe'sembela', temed diki mekeraag. Ba' sengmenu in pegalang-alang kay, temed diki mekeugaran et peparap. ⁹Pegtitiksaen kay, temed diki meugaran et kebi'bila', pegsungeb temed mekelahyunan nega. ¹⁰Daran pegbibiten kay bilug kay ating kepeteyan i Jesus supaya pebiya' dut damen neng bilug mebunayag Kenyeng biyag. ¹¹Kami daran megsinengkeritan matey sabab lang ki Jesus, supaya pebiya' dut damen neng bilug neng maya kepeteyan mebunayag biyag i Jesus. ¹²Asal pesi sasat aku amat-amat megpepatey, dimyu gasi amat-amat maya biyag na kaya seskeran.

¹³Pegsugiren dut Kesuratan, kwan, “Megbeberes ku sabab maya pegandel ku eset Empu' Banar.” Bua' et atin neng pinegarat et pegeandel, megberes kay gasi sabab kami maya gasi pegandel sesali' ya in negsurat

^b 4:4 *dagbes et Empu'* - Juan 1:18; 14:7.

atin. ¹⁴Sabab nesewaran kay na ating Empu' nemiyag peuli' dut Begerar neng si Jesus, megdemikian gasi ya memiyag damen peuli' kebaya' dut Kenye, beke' mibit dimyu beke' damen dut elepan Ye. ¹⁵Ginsan neng pegsesandal kay sabab lang dut kepuluan myu, supaya pegkansang et meketerima et menge' redyiki' et Empu', sampay lebi neng kumansang megpeselamat beke' megbantug dut Kenye.

Nemimiyagan et Pegandel

¹⁶Angkansa diki kami peglumkan et seled. Misan ne meglulumek damen na' lugta' neng pemilugan, segwa' meglelahyun basag et damen neng kurudua eldew-peldew. ¹⁷Ating sengbagi beke' diki dumaran neng keliyutan neng pegeresananen tyu tiban in, atin mua' et sembatung kebentugan neng kaya seskeran beke' atin menge' keliyutan tyu kaya lang mepesiringan. ¹⁸Angkansa penyek kay nekepaku' dut indeginis neng diki mekebiri', diki lang dut menge' mekebiri' in. Sabab dut indeginis neng mekebiri' tetegeyan lang, segwa' kaya seskeran ating menge' indeginis neng diki mekebiri' in.

Menge' Bagung Bilug Tyu

(1 Korinto 15:35-58; Pilipos 1:19-26)

5 ¹Antangen et bilug tyu samat tetluan neng peglelegdangan tyu tiban. Sewd tyu ne ba' merungkat ating tetluan, ati't bilug na' lugta' tyu, maya gasi lelegdangan dut langit. Sembatung lelegdangan neng binaal et Empu', diki taaw, na kaya seskeran dut langit. ²Pengurangan tyu pesi dut peglelegdangan tyu na' itue e, beke' lebi tyung pegeenapan ating lelegdangan na' penglangit, ³supaya ba' mesublian ne kityu et itueng bilug na' lugta e, diki ne kityu metkanan na lebas sabab kaya bilug. ⁴Sasat kityu megleldeng nega dut tetluan na itueng bilug-lugta' e, kityu merupuk beke' pengurangan, diki supaya meugad ating bilug-lugta' in, temed supaya mesembian et bilug na penglangit ti'. Beke' gasi ating biyag tyu tiban in maya seskeran, na atin mesembian et biyag na kaya seskeran. ⁵Ating Empu', atin ne gasi negdatun dut kityu supaya dut pegbebagu na itue, beke' inilugut ye dut kityu ating Nakem samat tenda' et keberbenaran na beguen ye pesi kityu.

⁶Angkansa daran mebasag daken neng seled. Sabab sewd ku na sasat kityu dut lelegdangan na' itue e, ati't bilug tyu, dingga pe mese't kityu ating lelegdangan na' mawa' dut Begerar. ⁷Negpengibiyagan ku kuyun eset pengandel dut Empu', diki kuyun dut indeginis neng mekebiri'. ⁸Mebasag pesi seled ku na itektak daken na' bilug neng peglelegdangan na' itue e, supaya lumegdeng ne dut abi' et Begerar. ⁹Angkansa pesi keiregan ku ne gasi megmendyaring kegey-gaay dut kenye, atu't peglelegdangan na' itue e etawa dut langit. ¹⁰Sabab kede sembatu

kityung mengengandel marap dut ukuman i Kristo, supaya tumerima et subli dut kenyang menge' pinemuwat, menunga etawa meyaat, sasat ya pebibiyag nega dut dunya' na itue e.

Nekipegsulut dut Empu' pebiya' ki Kristo

(Roma 5:9-11; Kolosas 1:19-22)

¹¹Sabab dut penedsewd ku mepatut lang na tumakut tyu dut Begerar, pegetasan ku banar na ipesewd dut menge' taaw na pegtuldu' ku et keeturan. Sewd et Empu' pasal banar neng pegketaaw ku, beke' pengarap ku na kilala myu gasi banar aku. ¹²Pegsugiren ku itue e diki supaya ipegabbu ku peuli' dut dimyu pasal daken neng diri, temed supaya begeyan kew et kepetutan na maya metuturan myu pasal daken. Beke' metubag myu ating menge' taaw na kaya lang iba neng pegpepelendewan dye, ba' diki ati't menge' mekebiri' lang et menge' mata in, na diki mena tentuen ati't banar neng pegketaaw in. ¹³Ba' samat kaya sayu pikiran ku, itue e alang-alang dut Empu'. Beke' ba' itue mesayu, itue e alang-alang dut kenunganan myu. ¹⁴Sabab ating pegmerga' i Kristo, atin negpepikir angka kami megkekwantin, na mesewran kay tiban na Ya natey sabab dut ginsan, angka samat atin ginsan gasi mepantun na patey. ¹⁵Natey Ya sabab dut ginsan supaya kityu neng mengengandel na menge' biyag tiban diki megbiyag dut diri tyu, erapun sabab ne dut ki Jesus Kristo neng natey indyari negbiyag peuli' sabab et kityu.

¹⁶Angkansa tiban, penyek kay dut misan sinu diki dut penanding et taaw. Nekeuna ti' kwantin pegkilala kay ki Kristo dut penanding et taaw, segwa' tiban diki ne. ¹⁷Angkansa sebarang nekipegsembatu ki Kristo sembatu neng bagung guna. Kaya neng lelagi neng pegketaaw, ya bagu ne tiban. ¹⁸Ating Empu', atin ne nemaal eset ginsan neng itue e. Sabab et atin na binwat i Kristo, pinantun Ye kami na menge' kebi'bila', diki ne kebanta. Beke' pinili' Ye kami supaya mekipegsulut dut Kenye menge' taaw. ¹⁹Ingin bersen kay, menge' taaw na pinantun et Empu' na menge' kebi'bila' Ye, atin sabab et kesimeyaan i Kristo, pinwasan Ye ne kedyeng menge' keselaan. Beke' pinengarap Ye ne damen pegsuku' neng pegtulduan et itue neng abar na pekikipegsulut. ²⁰Angkansa kami tu' menge' bibilinan i Kristo, samat Empu' ne gasi negpeasi-asi dimyu pebiya' eset damen. Na, megpeasi-asi kay dimyu na mekipegsulut kew dut Empu'. ²¹Diki negkesala' si Kristo, temed sabab et kityu, Ya pinantun na mekeselaan beke' sineraka' supaya ba' kityu mekipegsembatu tyu dut Kenye, kityu megmendyaring mepetigna' dut elepan et Empu' pebiya' i Kristo.

6 ¹Asal kami tu' menge' ketabang dut keradya et Empu' ne' iba-iba Ye, indyari, pepeasi-asi kay dimyu na kasi' myu eluleyi' ating redyiki' neng binggey et Empu' dimyu in. ²Sabab pegsugiren et Empu',

“Dut menungang timpu kiningeg ku ikew. Dut eldew et pegbebawi!, tinebangan ku ikew.”

Birina' myu! Tiban ne ating sugat na' timpu! Tiban ne eldew et pegbebawi!!

³Pegeraten kay na diki kay buwaten et misan enu na mekeapaan et taaw mengandel ki Kristo, supaya diki mebulili damen neng pegkeradya. ⁴Segwa' lang, pepekilala kay na dut ginsan neng egian na kami mengengeradya et Empu', dut pegsandal et keliyutan, kesekitan, beke' menge' kegipitan. ⁵Kami pineglelepsan, pinirisu, beke' niramer. Nelebayan kay megkeradya et lebi, ati't diki miga' megsinggebi, ati't diki mengaan et senung eldew. ⁶Ipinekilala kay na kami mengengeradya et Empu' pebiya' dut menungang pemimiyag, kesesewran, pegsesandal, kenunganan, megdemikian dut Empung Nakem, mebentel na' pegmerga', ⁷pebiya' mebentel na' pememresan beke' kepengyedian et Empu'. Ating kepetutan antangen ye damen neng gelaman na ipengatu beke' penaming. ⁸Nelebayan kay na bentugen beke' bulilien, dusaen beke' deyewen. Kami tu' pinantun na meambut, misan keberbenaran ipegsusugid kay. ⁹Kami pinantun na diki kilala misan ne kilalang-kilala, usa-usa matey ne, segwa' mebiyag nega masi kami. Misan kami dinusa, diki nega kami natey. ¹⁰Pinantun na kami merupuk banar, segwa' daran kay meksan. Samat miskin, segwa' negpedeyahan dut kineldaman. Samat kayang-kaya, segwa' damen ginsa't ginis.

¹¹Kebentelan pegbebresen kay dimyu menge' taw't Korinto. Ba' enu dut seled kay atin gasi ipegsusugid kay. ¹²Pegmerganen kay kemyu banar, temed manag seled myu dut damen. ¹³Aku megberes samat sembatung ama', angkansa ukabi' myu gasi eset damen dimyung seled, samat binwat kay dut dimyu.

Pekibe'baya' dut menge' Diki Mengengandel

¹⁴Kas kew pekibe'baya' dut menge' diki mengengandel. Mekedyari be taku' megbe'baya' ating ketignaan beke' ating kebelingkegan? Etawa gasi ating ketlangan beke' kelingban? ¹⁵Mekedyari be taku' megsulut si Kristo beke' si Seytan^c? Enu pinegsulitan et nemengandel dut diki nemengandel? ¹⁶Etawa enung pegsulutan et templo na pengempuan neng benwa et Empu' dut empu'empuan et menge' kaya mengandel Empu'? Kityu templo et Empu' na' biyag! Ya ne gasi negsugid, kwan Ye,

“Meldeng ku beke' memiyagan dut pinegketngaan dye na mengengandel daken, Aku megmendyaring Empu' dye, beke' dye megmendyaring taaw ku.

¹⁷Angkansa perayu' kew dut menge' kaya mengengandel daken, peseriri kew dut kedye, kwa't Begerar myu.

^c 6:15 “si Seytan” dut bebresan et Hebreo, si Bilial.

Kas kew't kutew et misan enung meraki, beke' terimanen ku kemyu.
 18 Aku mepantun Ama' myu ne, beke' kemyu mepantun yegang ku ne
 gasi, sugid et Mekewasa na' Begerar.”

7 1 Menge' pegmerganen, asal tinange' dut kityu ating indeginis
 na' itue e. Angkansa linasen tyu kityung diri dut ginsan neng
 mekeperaki dut bilug tyu beke' kurudua. Iwasan tyu memiyag na maya
 takut dut Empu' seked mebgey ne banar diri tyu dut kenye.

Ating Pegeenepan i Pablo

2 Begeyan myu kami misan isek-isek lang neng bagi' dut pusu' myu.
 Misan ingyan diki kay nesenselaan misan sinu, etawa ipineraat misan
 sinu, etawa rinundangan misan sinu dimyu. 3 Pegsugiren ku itue e diki
 supaya tendesen kew, sabab samat pegsugiren ku, kemyu merga' banar
 dut daken beke' megbe'baya' tyu megbiyag etawa matey. 4 Lungbus
 penarap seled ku dimyu. Daran ku kemyung pegbentugen! Misan
 ne kami dut seled et mekeldam neng pegsesendalan, mekerasa ku
 bulilang, apew-apew enep dut pusu' ku. 5 Ganang kami dut probinsiya
 et Masedonia, diki kay negpetaren. Ginsan in keliyutan dameng
 mekelebayan, atu pesembe'sembela', beke' megtelas seled kay. 6 Segwa'
 Empu' na bulilangan sebarang merurupuk, binulilang Ye gasi kami
 pegdateng i Tito. 7 Beke' diki ati't pegdateng ye nekebulilang daken,
 temed sampay gasi ati't kenunganan neng binwat myu kenye in. Sinugid
 ye pasal et dimyung pegrendem daken, dimyung kerupukan, beke' dut
 pemituk myu daken, angkan lebi kung nenep.

8 Misan ne nekebgey et rupuk daken neng surat dimyu, diki ku
 pinegsusunan pasal et pegsurat ku et atin in. Tantu lang na aku rumupuk
 sabab sewd ku nekebgey dimyu et kerupukan daken neng surat, segwa'
 sementara' lang. 9 Segwa' nenep ku, diki sabab negrupuk kew, segwa'
 sabab ating kerupukan atin ne diminundundun dimyu supaya pegsusunan
 beke' telikuran dimyung pegkekesala'. Samat kwantin neng kerupukan
 teyeg dut Empu', angkan diki kew negkeraat sabab et damen. 10 Sabab
 ating kerupukan neng teyeg dut Empu' in mekepegbibit dimyu supaya
 megsusun beke' megbagu apang dut ikebawi', beke' kaya kerupukan
 eset atin. Segwa' ati't kerupukan neng begey et dunya' sungduan ye
 kepeteyan. 11 Birina' myu ba' enu menungang bua' et dimyung biyag
 pasal et kerupukan neng teyeg dut Empu'. Negmendyaring mepituk kew
 beke' meimuyuken supaya ipekilala na kemyu kaya lang keselaan pasal
 dut ating menge' ginis. Nenangkis kew sabab mendi' meglelew bilug myu,
 sampay timinakut kew et kesesewan, beke' memegdali' kew ne na aku
 dumateng, beke' keinginan na medusa ating negkesala' in! Supaya dut
 ginsan neng egian, mepebiri' myu na kaya kesewd-sewran dut indeginis
 na' atin in.

¹²Angkansa pegsesewren et Empu' pasal pegsurat ku dimyu diki sabab dut negkesala' in etawa dut pinegkeselaan ti', erapun supaya pebunayag pasal dimyung tantung pemituk dut damen. ¹³Angkansa ating binwat myu nekebgey damen et kelang keimuyukan.

Beke' nelungbus damen neng keimuyukan sabab dut keksanan neng nerasa i Tito sasat eset pegiba-iba myu. ¹⁴Ipinegdalu-dalu kay kemyu dut kenye, beke' diki aku neglelew. Sabab tantu' banar ba' enungkwan kebna' ginsa't sinugid kay dimyu in, nebna' nega gasi i Tito na banar dameng pegpedalu'dalu' dut kenye pasal dimyu. ¹⁵Beke' sasat pegrerendemen ye dimyung pegkemeesipen, lebi neng nepemerga' kew dut kenye. Sampay gasi diki ye mekelipatan pasal menungang pegterima beke' penguntabi' na binwat myu kenye. ¹⁶Aku meksan sabab lulus na kemyu mekearapan ku.

E nukwan Kapatut Megey sembatung Mengengandel

8 ¹Ingin ku na isugid dut dimyu, menge' tipused, ating nebuwat et redyiki' et Empu' dut menge' pegtimung-timungan et mengengandel dut probinsiya et Masedonia. ²Nelebayan dye kelang keliyutan beke' itue e sembatung mesigpit na' pegsulay dut kedye. Beke' misan ne dye mekansang neng kekebusan, meksang-meksan dye nega na buka' kedyeng elima dut pegbebegey. ³Kaya leges kedyeng peguulmat, beke' diki lang dut kedyeng gees lang, ba' diki sampay lebi nega. Pepesebenaran ku na itue ne. ⁴Sabab inangat dye daken na begeyan dye et timpu na meketabang gasi dut menge' mengengandel dut probinsiya et Judea. ⁵Beke' lebi nega dut pengerimen kay. Una, sinugid dye dut Begerar na gaay dye buwatan ba' enu-enu pegkesitan Ya. Pegketbes, sinugid dye daken na gaay dye buwatan ba' enu dut pikiren ku menunga, kuyun dut gaay et Empu'. ⁶Angkansa binisara ku si Tito, asal ya timinagna' et itueng pegbebegey e, na kemyu tebangan ye seked melungbus dimyung pegbebegey na' itue e. Pebiya' itue ne ipebiri' dimyung pegmerga'. ⁷Kemyu in bantug dut ginsan, dut pegandel myu, dut pegpeabar, dut kesesewran, dut kepengnaan, beke' dut pegmerga' myu damen. Iwasi' myu gasi na menguna kew pasal et redyiki' dut pegtetabang.

⁸Diki samat pegtehagen ku kemyu, pegsugiren ku lang dut dimyu pasal et lasig na' pegtabang et iba supaya mesulayan pasal dimyung mebentel na' pegmerga'. ⁹Nesewran myu ba' enukwan dekla' et pegmerga' beke' redyiki' et kityung Begerar neng si Jesus Kristo, na misan deyahan eset menge' ginis dut langit, segwa' tinireng Ye atin ampa' matu' atu't lugta indyari negpekebaba'. Binwat Ye itue supaya megmendyaring deyahan kew dut keuyunan myu eset Empu'.

¹⁰Beke' itue e Keseraan ku pasal sentin, ipelehyuna' myu dimyung pegtitimung na tinegnaan myu nekeuna negang teun. Kemyu atin tuminagna'

diki lang eset pegbubuwat et itue e, segwa' misan dut pegpeperuen. ¹¹ Angkansa, isurunga' myu ne itue e! Ating lasig na' pinebiri' myu dut penegnanan, iderana' myu seked metbes. Megey kew kuyun dut dimyung geesan. ¹² Sabab ba' panyap ne dut seled myu ating kegeayan na pegbebegey, terimanen et Empu' pasal dimyung negesan. Kaya pegtegeyen Ye na megey kew et diki myu megesan in.

¹³⁻¹⁴ Diki dut ingin ku na megengangan iba in, indyari mebegatan kew gasi. Deyahan kew ne gasi tiban. Mepatut lang na tebangan myu sebarang neliliyutan. Indyari ba' kemyu gasi mengeilangan, beke' dye gasi maya, indyari dye gasi tumabang dimyu. Apang kwantin sama-sama kew megsitabang-tabang kede sembatu. ¹⁵ Neinabu dut dimyu samat pegsugiren dut Kesuratan, kwan,

“Ating negtimung et mekansang diki neglebi, beke' ating negtimung et isek-isek diki gasi kinurang.”^d

¹⁶ Negpepeselamat ku dut Empu' sabab et lasig i Tito dut pegtabang dut dimyu, samat lasig kay pegtabang gasi dut dimyu. ¹⁷ Diki lang sabab et peasi-asi neng pemisara ku kenye, temed dut keinginan ye na meketabang dut dimyu, gamlang in ipinengleges ye na gay ya ne mesentin. ¹⁸ Pinebaya' kay dut kenye ating tipused na bantug dut ginsa't pegtimung-timungan et mengengandel, sabab dut kenyeng pegtutuldu' et Menungang Abar. ¹⁹ Diki et atin lang! Ya pinili' et menge' pegtimung-timungan et mengengandel supaya meneringkuar na kebaya' kay beke' ketabang pasal eset itueng pegbibit et itueng ketimungan dut probinsiya et Judea. Kwantin neng pesuku' ikebantug itue et Begerar, beke' pebi'biri' damen neng keiregan na meketabang banar dut kedye. ²⁰ Pegiingan kay banar supaya kaya mesugid et sinu-sinu et meraat pasal eset pegbibit kay et kelang pegbebegey na' itue e. ²¹ Pegpituken kay mebuwat itue et mesayu, diki lang dut penyek lang et Begerar na Empu', temed sampay dut penyek et taaw petetaaw.

²² Angkansa dinaak kay na mekebaya' ki Tito beke' sembatung ibang mengengandel ating sembatu negang tipused na sulay kay ne et mekansang neng timpu beke' nebiri' kenyeng kelesigan et pegtabang. Lebi neng lumasig et pegtabang tiban sabab eset kelang penarap ye dimyu. ²³ Pasal ki Tito, ya iba ku beke' ketabang dut daken neng keradya eset dimyu. Pasal gasi dut menge' mengengandel na iba ye in, dye in menge' dinaak et menge' pegtimung-timungan et mengengandel beke' memibit et kebutugan ki Kristo. ²⁴ Angkansa iperasa myu dut kedye mebentel neng pegmerga' myu supaya mebiri' et pegtimung-timungan et mengengandel na diki kay negsala' dut pegbantug kay pasal dimyu.

Pasal dut Pegtabang dut menge' Mengengandel eset Judea

9 ¹ Diki ne keilangan na sumurat ku nega dimyu pasal eset pegtabang dut menge' taw't Empu' dut Jerusalem. ² Nesewran ku

^d 8:15 Exodo 16:18

na asal tumabang kew, beke' ipinegbebantug ku kemyu dut menge' taaw atu't Masedonia. Kwan ku panyap kew ne na menge' taw't Akaya nekeuna negang menge' teun, beke' mekansang netiyag seled et menge' taaw atue sabab et pegtetabang myu. ³Angkansa pineuna ku esentin menge' ketipusdan na' itue e supaya diki ku meglelew pasal eset daken neng pegbebantug dimyu, beke' supaya mepanyap ne dimyung tabang, samat pegsugiren ku ne in. ⁴Kalu' kami meglelew, diki sugiren sampay kemyu, ba' maya taw't Masedonia na maya' daken beke' mebiri' dye na ingga pe' pelan panyap kew. ⁵Angkansa binisara ku ating menge' ketipusdan na muna esentin, supaya mepanyap dimyung tinange' na' tabang. Apang kwantin, lumiwan na dimyung pegbebegey bilang seriling gaay beke' diki leges.

⁶Indani' myu itue e. Ating nengluwak et isek-isek, isek-isek gasi mekeyg. Ating nengluwak gasi et kela', kekeyg gasi et kela'. ⁷Kede sembatu mepatut na megey et kuyun dut kenyeng gaay et diri, megangan dut seled beke' diki nelegesan lang, sabab pegmerganen Empu' atin megbegey et mesegya. ⁸Mekebuwat et Empu' na pedeyahanen kew et misan ginsan neng ginis, lumbi nega dut dimyung pengengeilangan, supaya maya meusal myu pasal eset ginsan neng pegtetabang dut menge' iba myu. ⁹Samat pegsugiren pesi dut Kesuratan pasal et metigna' na taaw, kwan,

“Ya na pemegey dut menge' miskin, kaya seskeran kenyeng kenunganan.”

¹⁰Ating Empu' na negey et elinseg neng iluwak, beke' bengbang neng mekaan. Ya gasi megey dimyu et pungu beke' megperekla' et itue e supaya mua' et mekansang dimyung kenunganan. ¹¹Pedeyahanen ye kemyu et ginsan neng ginis supaya lebi neng meketabang kew et mekansang. Apang kwantin mekansang megpeselamat dut Empu' sabab eset dimyung seraka na bibiten kay dut kedye. ¹²Pasal eset pegseraka myu na' itue e dut menge' taw't Empu', diki lang et metebangan myu dye dut kedyeng kekurangan, temed sampay mesungduan nega neng pegmesukur dye dut Empu' na kaya seskeran. ¹³Ating buka' elima neng pegbebegey myu dut kedye sampay ginsa't menge' iba, atin mekepesebanar pasal eset pegterima myu banar et Menungang Abar i Kristo na pebunayag myu dut ginsan. Sabab et atin in, megbantug dye dut Empu'. ¹⁴Angkansa pebiya' ginsa't kelang pegmerga' dyeng ipenelang kew, sabab eset kelang redyiki' et Empu' dut dimyu. ¹⁵Megsukur dut Empu' sabab eset kelang Begey Ye na kaya mepesemanan, ating Yegang Ye!

Pingtenggung i Pablo pasal et Kenyeng Nesukuan

10 ¹Akug si Pablo, na kwa't senu mepegpekumbaba ba' dut teteyumanan myu, segwa' meiseg mekibisara ba' dut merayu'

pepeasi'asi' eset dimyu, alang-alang lang dut kebebaan beke' keguepan i Kristo. ²Pepeasi'asi' ku na endey myu teyen legesa' aku na meres et mebegat ba' kesurung ku esentin, samat dut menge' pemegsugid na kami megpemiyagan dut meraat na napsu'. ³Ba' kami pengebiyagan bilang simpir neng taaw atu't dunya', diki kami negpekiatu kuyun dut egian et menge' taw't sengkedunyaan. ⁴Damen neng menge' gelaman maya kepengyedian et Empu' beke' mekeperumbak et menge' singkab i Seytan, beke' diki gelaman et mekesengkinleban. Rinungkat kay pasal menge' sala' neng pengdiawab. ⁵Pinetaren kay ginsan neng pegmemetaas na sagka' dut pegkilala i Empu', beke' pegegiten ginsan neng pikiran supaya tumerima ki Kristo. ⁶Na ba' lungbus ne dimyung pegterima, tahan kay na dusaen sebarang sumwey.

⁷Menge' pengliwan lang na' ginis dimyung pegsiyekan, gaay ku kemyu pikiren ba' enu tantung meinabu atue eset dimyu. Ba' nengandel na ya dut ki Kristo, pikiren ye na kami megdemikian, samat kenye, ki Kristo gasi. ⁸Ba' ipegbabantug ku et melandu' daken neng kepengyedian, atin kepengyedian teyeg dut Begerar Jesus apang ikepepangger myu, beke' diki ikedusa myu. Diki meglelew ku. ⁹Kasi myu pegpikira' na ating menge' surat ku dimyu ipenakut lang. ¹⁰Pegsugiren et iba, kwan, "Dut surat lang ya meiseg beke' kaya peren, segwa' dut elepan metemen ya sampay beres ye kaya kegunaan." ¹¹Mepatut lang na mesewran et pemegsugid et kwantin in, na ba' enu sinugid kay dut menge' surat samat kwantin neng rayu' kay, megdemikian samat kwantin gasi buwatan kay ba' megelepan tyu ne.

¹²Asal, diki kay metakut na ipesama etawa ipepatus diri kay dut senung meeabbu. Kami tu' pesi lebing sesali' kedye. Merurupang dye! Dye-dye pegdatun et sukuran beke' pesemanan et diri dye! ¹³Segwa' pasal et meeabbu, kami diki lumbi dut singkeran neng binggey damen et Empu', ating keradya neng pinesuku' Ye damen, pebebaya' ating pegtutuldu' kay dut dimyu. ¹⁴Diki kami lumbi sabab kemyu sakup et seskeran na' atin in kwit ti' na kami una ne nesentin, megbebibit et Menungang Abar pasal ki Kristo. ¹⁵Diki kami nemegabbu et lebi, sabab diki kay meipeabbu et sebarang pinegsengseraan et iba. Erapun megearap kay mendyaring mangger dimyung pengandel beke' sabab et atin in lumekbang damen neng sukuan, segwa' diki gasi lumbi dut singkeran neng dinatun et Empu'. ¹⁶Pegketbes, metuldu' ku Menungang Abar dut menge' linugta' set pelilibut myu. Supaya, diki ku ekuen na mebantug pasal buwat et iba dut mepegkeredyanan ye.

¹⁷Samat pegsugiren dut Kesuratan, kwan,

"Ba' sinu meingin memantug, ating keradya et Begerar ipemantug ye."

¹⁸Sabab pegdeyewen et Begerar ating taaw na ketinerima-terima dut Kenye, beke' diki pengdayew eset diri ye.

Si Pablo beke' menge' Diki Banar neng Bibilinan

11 ¹Maapa' myu ba' aku negarat dupang-dupang pebiya' et pegberesen et menge' beres na samat pegdalu-dalu ku diri' ku. Tengka' myu pe' aku! ²Nekerasa ku et meke-Empu' neng pengimun kemyu, samat kemyu neng umawey na' libun na pinetunang ku dut sembatung lelaki, ki Jesus Kristo. ³Temed mekepikir ku kalu' megreirow pikiran myu beke' meirayu' kew dut mebentel beke' banar na' pegandel ki Kristo, samat ki Eba na nerunding et seli dut keekalan ye.^e ⁴Sabab pegesipen myu banar sebarang memengdateng na pemenuldu' et ibang Jesus diki samat ipegtutuldu' ku dimyu in. Tinerima myu sembatung nakem na lein dut ating Pasek Nakem tinerima myu tagna' ti'. Tinerima myu gasi itueng Menungang Abar na lein dut ating Menungang Abar tinerima myu pebiya' tinuldu' kay dimyu.

⁵Pikir ku diki aku emuri dut betangan menge' "mekekesewd" na' menge' bibilinan na' atin in, temed lein lang. ⁶Mekedyaring diki aku mependey meres, segwa' diki gasi kabus pasal kesesewran. Pinebiri' ku dimyu itue dut ginsan neng timpu pebiya' et ginsa't binwat ku ese't dimyu.

⁷Tinuldu' ku dimyu pasal Menungang Abar segwa' diki ku tinew et kebeyaran. Negpekebaba' ku supaya mepetaas kew. Mesugid be na keselaan ku itue? ⁸Ibang pegtimung-timungan et mengengandel negey et pengengeilangan ku kwit aku negkeradya set dimyu. Samat pegegewan ku mene dye, apang metebangan kew lang. ⁹Ganang aku kinurang ne esentin, diki aku nekebegat dut sinu-sinu dut dimyu, sabab pinebitan aku et menge' ketipusdan teyeg dut Masedonia. Tihad nega tagna' mendi' ku na mekebegat misan sinu dut dimyu et misan enung egian beke' atin buwaten ku daran-peraran. ¹⁰Sabab et kebebenaran i Kristo neng eset daken, diki ku tengewan pasal eset itueng pengdayew ku pasal et diki aku nekebegat dut sinu-sinu dut dimyu, misan embe set dimyung probinsiya et Akaya in. ¹¹Manu binwat ku itue e? Sabab be taku' et diki ku kemyu pegmerganen? Sewd et Empu', tantu merga' kew dut daken!

¹²Segwa' buwaten ku atin daran pasal et kaya bayad myu daken dut pebunayag et Beres et Empu', supaya diki dye neng merunding na bibilinan mebgeyan et kepetutan ating menge' pemegsugid et akal neng pedalu-dalu pasal kedyeng pegkeradya samat damen gasi neng pegkeradya. ¹³Sabab diki dye bibilinan neng banar, segwa' mgrurunding lang neng mengengeradya, beke' pemenutsulit dye lang na bibilinan i Kristo. ¹⁴Diki itue e peglilian! Sabab misan si

^e 11:3 "seli" - atin dagbes i Seytan ganang nerunding ye si Eba. Betsaen dut Tagna' 3:1-5, 13.

Seytan negpesutsulit eset sembatung dereakan et kenewaga't Empu'.
 15 Angkansa, diki kelilu'lilu' na megperunding gasi dye et mengingibut et keberbenaran. Dut ketimpusan dye, pasal kedyeng mapet-apet neng dusaan, kuyun lang dut kedyeng menge' buwat.

Menge' Pinegsendalan i Pablo bilang sembatung Bibilinan i Jesus

16 Pegkesewli' ku, dyangan pikiren et sengketawan na aku tu dupang. Segwa' ba' kwantin kebibiri' myu, terimanen myu aku samat dupang supaya mekepeabbu ku gasi sengkedit na samat buwatan atin menge' iba. 17 Pegsugiren ku pasal eset peabbu na' itue e diki mawa' dut Begerar, segwa' pedalu-dalu samat buwatan et sembatung dungdupang. 18 Sabab maya menge' pedalu-dalu kuyun et arat neng taaw atu't dunya', kwantin gasi aku megpedalu-dalu. 19 Pegsendalan myu et menunga ating menge' dungdupang, seukat ne keblan myu na mekekesewd kew banar. 20 Pegsesendalan myu na kemyu uripenen, kebkeben, dupangen, pegabbuan, etawa tepalen. 21 Keilangan ne isugid ku na kaya damen mebuwat atin dimyu. Na sabab taku' merungkey kay? Subali' be taku' meglew kami sabab kaya buwatan et meyaat dimyu? Diki be!

Segwa' ba' maya mekepengabbu, aku megdemikian mekepengabbu gasi, segwa' mekepegberes ku na samat sembatung dungdupang. 22 Meeabbu ba' taku' dye be taw't Hebreo? Megdemikian aku. Menge' Israelita dye be? Aku gasi. Tungtung-inupu' dye be i Abraham? Aku kwantin gasi. 23 Dye be menge' mengeradya i Kristo? Pegberes ku agad sembatung dungdupang, segwa' aku lebing menungang mengeradya i Kristo kas ga kedye in! Lebi daken neng pegkeredyanen, mekesenu ku mepirisu, senung peulin'ulinen peglelepsan, beke' daran aku usa-usa matey. 24 Kelima ku keterima et tegtelumpulu' siyam neng lipak dut menge' Judio. 25 Ketlu peuli' peulinen peglelepsan et menge' Romano, beke' kasa gasi binakal et batu seked neblan dye patey aku. Meketelu ku gasi meinebuan na melneban et kapal neng pegsesekatan, beke' kasa ku gasi negsingeldew beke' negsinggebi na peletew-letew dut dagat. 26 Sabab et meserit ku neng pegpanew-panew, neinebuan ku na iba-iba neng meyaat na' mekeinabu, dut menge' danum, dut menge' mengrerampas, dut sali' ku na menge' Judio beke' dut menge' lein Judio, menge' meyeyaat neng mekeinabu dut lungsud, dut kelnangan, dut dagat, dut menge' pemenutsulit et mengengandel. 27 Nelebayan ku gasi pasal lebi neng liyut beke' gaang, meserit na pegsulag, kelang urap beke' tuknew sampay meserit kaya pegkanen. Nekerasa ku et keleg segwa' kaya lang sereng repanen ku. 28 Lyu set ginsan na' atin in, eldew-peldew pegrerendemen ku nega ginsa't menge' pegtimung-timungan et mengengandel beke' pegsusa ku pasal kedye. 29 Ba' maya megrungkey, mekerasa ku merungkey gasi. Beke' ba' maya meregdag dut pegkekesala', lebi neng megmeliyut seled ku.

³⁰Ba' keilangan na aku megabbu, ipegeabbu ku daken neng kelumkan.
³¹Diki aku pengembut. Atin in sewd et Empu' beke' Ama' et Begerar neng si Jesus. Bentugen Empu' et daran-peraran. ³²Ganang dut lungsud et Damasko ku ne gasi, pinetungguan et Gobernador neng nesekupan i Surutan Aritas dut menge' lelungewan et lungsud, supaya ipealew aku.
³³Segwa' pinesakat aku dut tabig pegketbes tinuntun aku dut lawang et metaas na bakud na' batu angka nekepelegyu ku kenye.

Menge' Pelelep beke' Pebunayag i Pablo

12 ¹Keilangan ku na mengiabbu, misan ne kaya mepulus, pasal eset pegbuwat et itue e. Sugiren ku gasi tiban pasal eset menge' pelelep beke' menge' pebunayag binggey daken mawa' dut Begerar.
²Maya kilala ku sembatung pepengenan i Kristo na binibit dut kinedibuwaten et langit^f, sempulu' epat neng teun ne liminabay tiban. Diki ku lang metantu ba' atin in pelelep etawa tantu neng neinabu, Empu' lang megsesewd. ³Pegsugiren ku peuli'. Na' megkesewran ku ne' ipinedibuwat dut milikan et Empu' neng Paraiso^g taaw ne' itue, misan bilug ye duun etawa kurudua ye lang, diki ku mesewran. Empu' lang megsesewd. ⁴Beke' nekekinge ya duntin et menge' ginis na diki mekira-kira et bebresen beke' diki mepatut na mebres et sinu-sinu. ⁵Ipengimantug ku ating taaw na' atin in, segwa' diki daken neng diri, selyu daken ga neng kelumkan.
⁶Beke' ba' gaay aku megabbu, diki liwanan ye na aku dungdupang, sabab keberbenaran daken neng ipegtuturan. Segwa pegetengen ku, sabab mendi ku na lumbi dut nebiri' beke' nekinge eset kira-kira et sinu-sinu dut daken.
⁷Segwa' supaya diki ku ipeggabbu itueng mekansang kelilu'lilung nepebunayag et Empu' daken, aku binggeyan et sembatung reresanen dut bilug, na sepantun penglapes i Seytan, supaya diki aku megpelalu'lalu'.
⁸Ketlung peuli' ku na ipenelang dut Begerar na ugaren itue e, segwa',
⁹kwantin ketubagan Ye, kwan Ye, “Redyiki' Ku negsinareng dut ginsan neng pengengeilangan mu. Lebi neng mebunayag daken neng kepengyedian ba' ikew melumek.” Angkansa yembe nega enep ku na ipegabbu daken neng kelumkan supaya pebesagen aku et kepengyedian i Kristo. ¹⁰Sabab et megsuku' ku ki Kristo, kaya merga' daken ba' aku melumek, inlelwen, peliyutan, tiksaen, beke' megsandal. Sabab ba' embe aku melumek, duntin gasi aku mebasag eset kepengyedian et Empu'.

Pasal Pengimuyuk i Pablo dut Ketingtimungan dut Korinto

¹¹Aku negarat dupang, segwa' kemyu nengleges na buwaten ku samat kwantin in. Kemyu teyen memantug daken. Misane aku kaya

^f 12:2 “kinedibuwaten et langit” - dut orig na Kesuratan “iketlung langit”, etawa dut peglegdangan et Empu'. ^g 12:3 “Paraiso” - atin ne langit et Empu'.

kepulusan, dingga gasi aku emuri dut menge' betangan “mepependey” neng menge' bibilinan na' atin in. ¹²Pinesebenaran ku dimyu na aku sembatung tantu na' bibilinan i Jesus pebiya' dut menge' kelilu'lilu' beke' dut lein-leing tenda', na binwat ku et mepengna'. ¹³Enu be kelebewan dimyu et ibang pegtimung-timungan et mengengandel? Kaya, selyu dut meinabung diki aku menew dimyu et misan enu. Ipegmeapa' myu ba' atin sembatung kekurangan.

¹⁴Itue ne e iketelu ne lawak panyap aku neng pegsentin, segwa' diki aku mekebegat dimyu. Keilangan ku kemyu, diki ati't kebugewan myu. Mepatut menimung menge' gunggurang dut menge' keyegangan, beke' diki menge' keyegangan dut menge' gunggurang. Megdemikian, subali' aku menimung dimyu, sabab aku ama' et pengandel myu. ¹⁵Beke' ipegenep ku na eminen ginsan beke' igbey misan biyag ku apang lang dut dimyung kepulusan. Sengkerit lang be na isubli myu dut daken neng kelang pegmerga' dut dimyu?

¹⁶Sewd myu na diki aku nekebegat dut sinu-sinu dimyu. Segwa' pegsugiren et iba na aku sembatung meakal beke' pegrundangan ku lang kemyu. ¹⁷Manu? Rinundangan ku be dimyung kenunganan pebiya' dut atin neng dinaak ku esentin in? ¹⁸Binisara ku si Tito na mesentin, beke' pineibut ku sembatung mengengandel iba-iba ye. Si Tito be taku' nengdupang dimyu? Diki ne. Diki be taku' kami nepebibiyag et sembebatung nakem? Beke' sembebatu lang taku' damen neng pegsunsunen? E' pesi!

¹⁹Kwan myu lang lengku pegdewan kay damen neng diri? Diki! Pegberes kay dut elepan et Empu' kuyun gaay dut ki Kristo. Menge' pegmerganen, ginsan neng pegbuwaten kay dut ikepepangger myu. ²⁰Megraas ku kalu' pegsentin ku, kalu' maya mebiri' ku na diki ku mekepegsegya dimyu, beke' kemyu gasi maya mebiri' myu na diki myu meinginan dut daken. Megraas ku ne kalu' metkanan ku menge' pegsesagka', pegiimun, pegiiseg, pegiimutan, pegseseweyan, pegbesberes, pegpelalu'lalu', beke' keeriweraan. ²¹Megraas ku kalu' pegsentin ku peuli', inlelwen aku et Empu' dut elepan myu. Ba' negkekwantin, isiyak ku pasal et mekansang dimyu in na negkesala' nekeuna ti' beke' ingga pe pinegsusunan et keridian, pekikibeis, beke' kelelwan neng binwat dye dut pegbeis-beis.

Menge' Penimpusan na' Penglaang beke' Pemangling

13 ¹Itue ne iketlung pegsentin ku esen. Kwan et Kesuratan, “Pasal enu-enung tendes subali' atin pebbaran et duwa etawa telung menge' saksi.”^h

^h 13:1 Deuteronomio 17:6; 19:15

²Tiban atu' ku't merayu', pegpeulinen ku ati't sebarang nemegkesala' beke' dut menge' iba nega na nekesala' tihad nekeunang pegumbaley ku, samat pegsugiren ku kwit pengeruwang pegumbaley ku esentin in. Pegdateng ku sentin, dusaen ku ginsan dye na kayangga pe' megsusun. ³Buwaten ku itue e supaya pebnaran dimyu na si Kristo negberes pebiya' dut daken. Diki metalew kenyeng dusa dut dimyu, erapun ipebiri' keksegan Ye. ⁴Misan ne Ya merungkey kwit ti' na Ya pineransang dut krus, segwa' Ya pebibiyag nega dut kewasa et Empu'. Sabab dut pekikisembatu dut Kenye, kami merungkey gasi samat si Kristo tagna', segwa' pebibiyag kay gasi dut kewasa et Empu' supaya meselusay dut dimyu.

⁵Tentua' myu et menunga ba' kemyu pebibiyag dut pegandel, sulayi' myu dimyung diri'. Diki be mekeresanan myu na eset dimyu si Jesus Kristo? Selyu lang ba' kemyu tinimbag. ⁶Megarap ku na mebiri' myu na kami diki tinimbag et pegsulay.

⁷Ipegpenalang ku dut Empu' na teyen kas kew't memaal et meraat, diki supaya mepeliwan na kami sugat, temed supaya mekebuwat kew et menunga misan ne lumtew na gamlang kami negsala'. ⁸Sabab diki kay metuwanan keberbenaran, kaya mebuwat-buwat kay ba' diki terimanen. ⁹Enep kay ne na kami megmendyaring merungkey ba' kemyu gasi masag. Angkansa, ipenelang kay nega gasi na megmendyaring lungbus kew. ¹⁰Ipegsusurat ku itueng menge' ginis sasat dingga ku pe' esentin supaya, pegdateng ku, diki ne keilangan na megpebiri' ku't iseg pasal eset pegusal et kepengyedian neng binggey daken et Begerar. Itueng pesalan et kepengyedian na' itue e dut ikenunga myu, diki dut ikedusa.

¹¹Seked ne lang atue e, menge' tipused, malum mene. Etasi' myu na petignaanan myu meyaat egian myu, beke' ibuta' myu menge' pemitua ku. Megsembatu kew, beke' memiyagan et kesenangan. Apang kwantin, mese't dimyu ating Empu' neng pegmerga' beke' kesenangan.

¹²Megpenglingan kew antangan menge' mengengandel dut ki Kristo. Pegpenglingen kew et ginsa't menge' mengengandel dut pegtimung-timungan et mengengandel.ⁱ

¹³Teyen mesentin et dimyu ginsan neng redyiki' et Begerar neng si Jesus Kristo, ating pegmerga' et Empu' beke' ating pekikisembatu et Empung Nakem.

ⁱ 13:12 eset orig na Kesuratan, "Pegpenglingen kew eset pasek metignang arek." Betsaen Roma 16:16; 1 Korinto 16:20.